

Skatteutskottets betänkande

1978/79:6

med anledning av motion om ändrade regler för beskattningen av vinster i utländska lotterier

Motionen

I detta betänkande behandlas motionen 1977/78:410 av Bertil Dahlén (fp) vari hemställs att riksdagen hos regeringen anholder om förslag till ändring av bestämmelserna i kommunalskattelagen (1928:370) – KL – om beskattning av vinster i utländska lotterier. Yrkandet innebär att vinst i utländskt lotteri undantas från inkomstbeskattning och i stället beskattas med 30 % av vinsten.

Gällande bestämmelser

Tidigare fanns två former för beskattning av vinster i lotterier, såväl svenska som utländska. Beskattningen skedde antingen genom en särskild lotterivinstskatt eller – om sådan skatt inte utgick – genom att vinsten efter avdrag för omkostnader inräknades i vinnarens övriga inkomst och beskattades i samband med denna. Vinster som under ett år inte sammanlagt uppgick till 100 kr. skulle dock inte inkomstbeskattas.

År 1945 (prop. 1945:264, BeU 1945:47) omlades beskattningen så att alla lotterivinster – utom vinster i utländska lotterier – undantogs från inkomstbeskattning och i stället underkastades lotterivinstskatt.

Gällande bestämmelser återfinns i 18, 19 och 35 §§, punkt 5 av anvisningarna till 18 § samt punkterna 4 och 5 av anvisningarna till 36 § KL. Reglerna innebär följande.

Vinst i svenskt lotteri är undantagen från inkomstbeskattning. Vidare undantas sådan vinst i utländskt lotteri eller vid vinstdragning på utländska premieobligationer som uppgår till högst 100 kr. (19 §). Vinst på utländskt lotteri, som överstiger 100 kr. och som tillfaller den som är bosatt här i landet, beskattas såsom inkomst av tillfällig förvärvsverksamhet, och vid vinstberäkningen är avdrag inte medgivet för utgifter för inköp av lottsedlar e. d. Det kan också nämnas att från lotterivinsten får dras realisationsförlust som uppkommit under beskattningsåret eller under en tidigare femårsperiod (punkt 4 av anv. till 36 §).

På vinst i svenskt lotteri utgår lotterivinstskatt enligt lagen (1928:376) beträffande vinster som överstiger 50 kr. eller – i fråga om vinst i varu- eller tombolalotteri – 200 kr. Skatten utgör 20 % av vinstens värde i fråga om vinster på premieobligationer och 30 % av värdet i fråga om andra vinster. I vinstens värde inräknas skatten, som skall innehållas av anordnaren av

lotteriet. Undantag gäller bl. a. för skänkta vinstföremål i varu- eller tombolalotteri. Vidare utgår stämpelskatt enligt stämpelskattelagen (1964:308) för lotterier som avser andra värd föremål än pengar. Stämpelskatten utgör 5 % av insatsbeloppet i den mån detta överstiger 15 000 kr. Även denna skatt erläggs av lotteriets anordnare. För automat-, roulett- och bingospel utgår icke lotterivinstskatt men däremot spelskatt enligt lagen (1972:820) om skatt på spel. Vadhållning vid hästtävlingar har undantagits från de angivna bestämmelserna och reglerats i särskild ordning.

I lotteriförordningen (1939:207) finns regler som avser att begränsa möjligheterna för den som är bosatt här i landet att delta i utländska lotterier. Lotteriförordningen förbjuder inte spel på utländska lotterier men försvårar detta genom förbud som i princip innebär att bankerna och postverket inte kan åta sig uppdrag som avser betalning av insatser eller betalning av vinster i utländska lotterier.

Av 6 § lotteriförordningen framgår således att det är förbjudet att främja deltagande i utländskt lotteri t. ex. genom att för egen eller annans räkning uppbära insatser i lotteriet, förmedla utbetalning av vinst i lotteriet eller att på annat sätt gå någon till handa vid deltagande i lotteriet. Det är också förbjudet att sprida reklam för lotteriet, dragningslistor eller liknande. Detta förbud är dock verksamt endast om banken eller postverket har anledning att misstänka att ett uppdrag avser betalning av insatser i ett lotteri eller av lotterivinst.

Enligt 5 § valutaförordningen (1959:264) är det i princip förbjudet för den som är bosatt här i riket att utan riksbankens tillstånd verkställa eller ta emot betalning till eller från utlandet eller i utlandet annat än för vissa bestämda ändamål. Enligt anvisningarna till 3 och 10 §§ valutaförordningen och riksbankens tillämpningsföreskrifter (RBFS 1978:3 B 8 2:2 och 5:17) får dock överföring av mindre belopp göras som s. k. löpande betalning oavsett ändamålet med betalningen. I anslutning härtill har riksbanken föreskrivit att enstaka betalning av belopp som ej överstiger 100 kr. får verkställas som löpande betalning oavsett ändamålet. Betalning av högst 1 000 kr. till eller från utlandet förmedlas utan prövning av ändamålet, om inte omständigheterna ger anledning till antagande att riksbankens tillstånd erfordras.

Beträffande större belopp erfordras i princip uppgift om ändamålet med betalningen.

Det bör också framhållas att det enligt 9 § valutaförordningen på samma sätt är förbjudet att utan riksbankens tillstånd förminska sitt innehav av utländska betalningsmedel, banktillgodohavanden och fordringar.

1972 års lotteriutredning (H 1972:03) har i uppdrag att utreda grunderna för samhällets reglering av lotteriverksamhet i vid bemärkelse och skall analysera förhållandena och utvecklingstendenserna på lotterimarknaden bl. a.

från ekonomisk synpunkt. Inom utredningens uppdrag faller också frågan om utländska lotterier. Direktiven innehåller bl. a. följande:

Utredningen bör ha som utgångspunkt att lotteriverksamheten allttjämt skall vara underkastad offentlig reglering. Detta är nödvändigt i första hand för att konsumenternas (lottköparnas) intressen i fråga om vinstkvalitet och kontroll av lotteriets bedrivande skall tillgodoses. Det är också uppenbart att det bör vara en samhällsuppgift att bestämma för vilka ändamål lotterier skall få anordnas. Anledning saknas att frågå den nu gällande grundsatsen att behållningen av lotterier bör antingen tillfalla det allmänna eller användas för ideell verksamhet.

För att få ett underlag för sina överväganden bör de sakkunniga analysera förhållandena och utvecklingstendenserna på lotterimarknaden företrädesvis från ekonomisk synpunkt. De sakkunniga bör i samband därmed belysa lotteriernas betydelse för de ideella organisationernas ekonomi. Denna granskning bör kunna ge underlag för bedömningen av hur organisationernas verksamhet påverkas av olika föreskrifter om bedrivande av lotteri.

Mot bakgrund av analysen av de faktiska förhållandena på lotterimarknaden bör de sakkunniga i första hand söka formulera de grundläggande principer som bör gälla för samhällets reglering av lotteriverksamheten. Dessa allmänna överväganden bör ha en praktisk inriktning, så att de kan tjäna till ledning vid utformningen av författningsbestämmelser och så långt möjligt även vid myndigheternas bedömning av tillämpningsfrågor.

Av central betydelse vid de principiella övervägandena är frågan för vilka ändamål lotterier skall kunna anordnas. Med den utgångspunkt som förut har angetts bör de sakkunniga överväga, hur dessa ändamål skall preciseras och hur olika ändamål bör prioriteras. Med ledning av dessa överväganden bör diskuteras, vilka typer av sammanslutningar som bör få rätt att anordna lotterier. I detta sammanhang bör även beaktas de problem som kan uppstå i samband med att lotterier anordnas av såväl moderförening som stödföreningar eller av olika sektioner inom en organisation.

De allmänna övervägandena bör leda fram till en närmare diskussion om hur reglerna för samhällets tillsyn och kontroll över lotteriverksamheten skall utformas. Därvid måste beaktas dels konsumenternas (lottköparnas) intressen i fråga om lotteriverksamhetens vederhäftighet och vinsternas antal och kvalitet, dels lotterianordnarens intresse av att lotteriet ger ett rimligt överskott. Reglerna bör vidare säkerställa att lotterier inte anordnas för obehöriga ändamål och att resultatet av ett lotteri kommer avsett ändamål till godo. Härvid bör uppmärksamhet ägnas bland annat åt frågan om insyn i och kontroll av företag, som mot ersättning sköter lotteriverksamhet för tillståndshavares räkning. De sakkunniga bör beträffande tillsynsfrågorna kunna i betydande grad bygga på lotterikutredningens förslag, med beaktande av remissinstansernas synpunkter. Utredningen bör emellertid inte vara bunden till dessa förslag och synpunkter.

Eftersom avsikten är att utredningen skall ge en allsidig belysning av lotteriverksamheten, bör de sakkunniga ta upp till behandling också andra frågor rörande sådan verksamhet än de förut nämnda, i den mån de kommer upp under utredningens gång. För tydlighets skull vill jag påpeka att även frågan om utländska tips- och lotteriföretags verksamhet i Sverige faller under utredningsuppdraget. Det är inte ovanligt att utländska lotterier bjuds ut på den svenska marknaden i strid mot lotteriförordningen. Det är angeläget att denna verksamhet så långt det är möjligt förhindras.

Enligt direktiven är avsikten inte att beskattningsreglerna för lotterier skall prövas i detta sammanhang. Utredningen beräknas slutföra sitt arbete i början av år 1979.

Utskottet

Motionären vänder sig mot att vinst i utländskt lotteri betraktas som skattepliktig inkomst, vilket kan innebära väsentligt högre skatt än den lotterivinstskatt med 30 % som utgår på vinst i svenskt lotteri. Detta leder enligt motionären till att den som vinner på utländskt lotteri i allmänhet inte tar hem vinsten till Sverige utan i stället förbrukar den utomlands. Enligt motionärens uppfattning bör skattesatsen 30 % tillämpas också på vinst i utländskt lotteri, vilket skulle leda till att vinsterna tas hem till Sverige och beskattas här och till att vårt land får in utländskt kapital.

Med anledning av vad som anförs i motionen vill utskottet framhålla att vinst i utländskt lotteri, som överstiger 100 kr., skall inkomstbeskattas här i riket oavsett om vinsten tas hem hit eller ej. Utskottet är medvetet om att det är svårt att uppdaga och beivra underlåtenhet att deklarerat sådana vinster, men motsvarande invändningar kan riktas också mot förslaget i motionen. Enligt utskottets uppfattning kan skäl av kontrollteknisk art knappast läggas till grund för en skattesänkning som av andra skäl inte ter sig motiverad.

Reglerna på detta område bör ses mot bakgrund av den tillsyn och kontroll som samhället utövar beträffande inhemska lotterier och av att behållningen av inhemska lotterier i allmänhet skall gå till välgörande eller andra allmännyttiga ändamål. Samtidigt ligger det i samhällets intresse att begränsa möjligheterna att delta i utländska lotterier, vilket också kommit till uttryck såväl i lotteriförordningen (1939:207) som i direktiven till 1972 års lotteriutredning (H 1972:03). Förslaget i motionen strider mot de angivna målsättningarna.

Med hänvisning till det anförda och till att frågor rörande utländska lotterier uppmärksammas av utredningen, som inom kort kommer att avsluta sitt arbete, avstyrker utskottet motionen.

Utskottet hemställer

att riksdagen avslår motionen 1977/78:410.

Stockholm den 27 september 1978

På skatteutskottets vägnar

ERIK WÄRNBERG

Närvarande: Erik Wärnberg (s), andre vice talmannen Tage Magnusson (m), Alvar Andersson (c), Tage Johansson (s), Nils Hörberg (fp), Rune Carlstein (s), Tage Sundkvist (c), Olle Westberg i Hofors (s), Kurt Söderström (m)*, Hagar Normark (s)*, Johan Olsson (c), Curt Boström (s), Margit Odelsparr (c), Bo Forslund (s) och Wilhelm Gustafsson (fp).

* Ej närvarande vid betänkandets justering.

